

Nr 95.

Af herr **Hedenstierna**, i anledning af Kungl. Maj:ts förslag till lag om bankrörelse.

Vid ansökning om solidariskt bankbolags registrering skall enligt nu gällande lag angående solidariska bankbolag af den 18 september 1903 fogas, bland annat, förteckning öfver hufvudlottägarna med uppgift tillika om det antal lotter enhvar af dem innehar, och enligt § 68 af sagda lag åligger det bankbolags styrelse att, när anteckning skett om förändring i äganderätten af hufvudlott, ofördröjligen lämna uppgift härom för registrering. De närmare bestämmelserna rörande registreringen, som verkställes hos patent- och registreringsverket, finnas införda uti § 4 af kungl. kungörelsen den 4 december 1903 om registrering af solidariska bankbolag. Denna § lyder sålunda: »Registreringsmyndigheten skall särskildt för hvarje solidariskt bankbolag öfver hufvudlottägare föra bok, hvori jämväl anmärkes det antal lotter enhvar af dem innehar. Till sådan bok skall föras en förteckning, däri hufvudlottägarna upptagas i alfabetisk ordning med uppgift å det eller de blad, där de förekomma. Har hufvudlottägare blifvit i boken upptagen eller därifrån utesluten, vare det så ansedt, som hade anmärkning om hans inträde eller afgang från bolaget gjorts i registret». Härjämte finnas stadganden om kungörande i allmänna tidningarne af hvad i registret införts.

Uti motiven till 1903 års lag finnes ej något anfördt om anledningen till införandet af stadgandet i 68 § om registrering af förändring af hufvudlottägare. Har afsikten därmed varit att bereda allmänheten tillgång till ett register, där säker uppgift kunde vinnas om hvilka som vid en viss tidpunkt varit lottägare uti en solidarisk bank, torde detta mål icke hafva vunnits. Det lär nämligen flerfaldiga gånger hafva kunnat dröja årtal från det anmälan om lottöfverlåtelse inkommit, till dess de kunnat registreras. Såsom exempel på de svårigheter, som mött för registreringen, må anföras, att, då enligt nu gällande bestämmelser endast skyldighet finnes att uppgifva lottägarers namn, det ofta

förekommer, att i banker med stort antal lottägare funnits flere personer med samma namn. Vid lottöfverlåtelse, som tillhört sådana personer, har det erfordrats en tidsödande skriftväxling för att finna den rätte öfverlåtaren, och då samma anmälan mången gång omfattat hundratals öfverlåtelser, torde lätt inses, att registreringen kräft mycket arbete såväl af registreringsmyndigheten som af vederbörande banker. Enligt erhållen upplysning har under de år, denna registrering varit föreskrifven, det endast en gång inträffat, att en person sökt inhämta upplysning ur dessa patent- och registreringsverkets register. Allt det nedlagda arbetet på dessa registerböckers förande synes således varit utan nytta, och något behof af dessa register har ej heller gjort sig gällande.

Den kommitté, som haft till uppdrag att afgifva förslag till den af Kungl. Maj:t nu för Riksdagen framlagda lagen, har ock i viss mån beaktat bristfälligheterna i nu gällande lag och sökt afhjälpa dem genom bestämmelse om att vid ansökning om solidariskt bankbolags registrering skall fogas afskrift af lottboken samt att vid anmälan om förändring af äganderätt till hufvudlott lottens nummer skall angifvas. Kommittén yttrar härom uti motiven till lagförslaget följande: »Då det kommit till kommitténs kännedom, att de handlingar, som på grund af bestämmelserna i 65 § under 4) och 68 § i gällande lag om solidariska bankbolag ingifvits till registreringsmyndigheten, varit af beskaffenhet, att nämnda myndighet i de flesta fall endast med största svårighet kunnat fullgöra sitt åliggande att öfver hufvudlottägare föra bok, upptagande det antal lotter, enhvar af dem innehar, har kommittén ansett nödigt föreskrifva, dels att vid ansökning om solidariskt bankbolags registrering skall fogas styrkt afskrift af lottboken, dels ock att vid anmälan, att förändring i äganderätten till hufvudlott skett, lottens nummer skall angifvas. Kungl. Maj:t har ock uti den nådiga propositionen uti §§ 131 mom. 6 och 138 upptagit dessa af kommittén föreslagna bestämmelser.

Det lider intet tvifvel, att en del af de olägenheter, som vidlåda nu gällande bestämmelser, genom de föreslagna förändringarna komma att undanröjas. Emellertid torde ej heller enligt de nya bestämmelserna registren blifva fullständiga. Redan i lagen torde nämligen finnas en lucka, i ty att fullt effektiva regler saknas för de fall, då bolag öka sin grundfond. Härom finnas stadganden *dels* i § 154, som afser grundfondens ökande medelst öfverföring till densamma af besparade vinstmedel, hvarvid till registreringsmyndigheten endast skall aflämnas vederbörligen styrkt afskrift af protokoll, som förts i ärendet, och *dels* i 152 §, som afser grundfondens ökning genom inbetalning af tecknarne, och i hvilket lagrum säges: »Sist sex månader efter utgången af den för

inbetalning af de nya hufvudlotterna bestämda tid skall styrelsen anmäla, huru många hufvudlotter till fullo inbetalts. Vid anmälan skall fogas teckningslistorna, så ock styrkta afskrifter af desamma». Stadsgandet i § 152 motsvaras af sista stycket af § 67 i nu gällande lag, där det heter: »Sist en månad efter utgången af den för inbetalningen af de nya lotterna bestämda tid skall af styrelsen för registrering af lämnas uppgift om det belopp, som å de nya lotterna inbetalts, dels ock förteckning å de nya lotternas ägare». Uti den nådiga propositionen finnes emellertid icke någon bestämmelse om att i likhet med hvad som enligt § 131 skall ske vid ansökan om bolags registrering *vid grundfondens ökning eller därefter* skall till registreringsmyndigheten af lämnas afskrift af bolagets lottbok. Sista stycket af § 260, att Konungen skall äga meddela föreskrift om insändande till registreringsmyndigheten af sådana uppgifter, som pröfvas vara af nöden för att registreringsmyndigheten må blifva i tillfälle att föra förteckning öfver hufvudlottägarne i solidariska bankbolag, som registrerats enligt äldre lag, kan ju endast hafva afseende å de registreringsuppgifter, som skola lämnas, då lagen träder i kraft. Detta framgår ock otvetydigt af lagrådets yttrande å sid. 209 i den nådiga propositionen.

I fråga om lotter, som tillkommit efter en grundfonds ökning, kommer följaktligen registreringsmyndigheten ej att äga uppgift om numren å de resp. lottägarnas lotter och registreringsmyndigheten lär ej heller med laga verkan kunna komma att ålägga bankerna att lämna sådana uppgifter. En oundviklig följd häraf synes blifva, att till registreringsmyndigheten komma att anmälas öfverlåtelser af lotter med lottnummer, hvars motsvarighet ej finnes i registreringsmyndighetens register. Att detta kan ske medför ju att hela registreringsförfarandet blir meningslöst.

Emellertid, äfven om man genom lagändring i förevarande afseende skulle kunna finna bestämmelser, som, teoretiskt sedt, skulle innebära full effektivitet i fråga om registreringen, så torde, efter hvad från sakkunnigt håll upplysts, i praktiken dessa reglers tillämpning komma att vålla stora svårigheter. Helt nya registerböcker måste nämligen uppläggas och, innan uppgifterna rörande samtliga äldre lottägare hunnit införas, lära ej några öfverlåtelser kunna antecknas. Det torde därför komma att dröja en afsevärd tid framåt, innan registren blifva fullständiga, och den kostnad och det arbete, som registrens uppläggande och förande komma att förorsaka, synas ej i någon mån motsvara nyttan eller behovet utaf dessa register, då en fullt tillförlitlig lottägareförteckning måste finnas hos banken (§ 137).

Med anledning häraf har det syntts som om man borde tillse, huruvida ej det mål man sökt vinna genom förberörda regler skulle kunna nås på ett enklare sätt. Afsikten med bestämmelserna i fråga har väl varit, att en intresserad bör äfven utan att direkt vända sig till banken kunna erhålla kännedom om, hvilka som ansvara för bankens förbindelser. Särskildt bör det ju vara af intresse att kunna vinna tillförlitlig kunskap om att viss person eller vissa personer ej utträdt ur bolaget, utan alltjämt häfta för bankens förbindelser. Enligt 136 § sista momentet i lagförslaget kan ju ingen bolagsman öfverlåta sin sista lott och därigenom utgå ur bolaget, utan att frågan härom varit pröfvad på ordinarie bolagsstämma. Afsikten med de förut begärda registreringsbestämmelserna synes därför helt uppnås, om bankbolagen ålades att inom viss, föreskrifven tid efter ordinarie bolagsstämma till registreringsmyndigheten lämna förteckning å solidariska lottägare.

Under återopande af hvad ofvan anförts får jag därför vördsamt föreslå,

att Riksdagen för sin del måtte besluta, att dels bestämmelsen i 131 § i förslaget till lag om bankrörelse därom att vid ansökning om bankbolags registrering skall fogas styrkt afskrift af den i 137 § omförmälda bok, i hvad den afser hufvudlottägare, dels sista punkten i 244 §, dels ock sista momentet i 260 § måtte ur lagen utgå äfvensom att 138 § måtte få följande förändrade lydelse: Sist en månad efter ordinarie bolagsstämma skall styrelsen till patent- och registreringsverket aflämna en med styrelseledamöternas egenhändiga bevittnade namnunderskrifter försedd förteckning öfver bankens samtliga hufvudlottägare.

Stockholm den 28 februari 1911.

Ernst Hedenstierna.

I motionen instämma

Ar. Hedenlund.

Gunnar Ekelund.

G. Lagerbjelke.

Gottfr. Olsén.

Gustaf Knaust.